

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 2,876 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 209 โรงเรียน จำแนกได้ดังนี้

1.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 193 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 193 คน ครู จำนวน 1,908 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 193 คน รวมทั้งสิ้น 2,294 คน

1.2 ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 16 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 16 คน ครู จำนวน 550 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น 582 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 459 คน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสุ่มและจำแนกได้ดังตารางที่แสดง ดังนี้

2.1 จำแนกโรงเรียนออกเป็น ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 193 โรงเรียน และระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 16 โรงเรียน

2.2 สุ่มกลุ่มผู้บริหาร ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนทั้ง 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

2.2.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สุ่มโดยใช้เกณฑ์ 15% ได้กลุ่มผู้บริหารจำนวน 29 คน ครู จำนวน 286 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 29 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน

2.2.2 ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สุ่มแบบเจาะจง โดยกำหนดเอาจำนวนทั้งหมดของผู้บริหารและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มละ 16 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 32 คน และสุ่มกลุ่มครูโดยใช้เกณฑ์ 15% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 83 คน รวมทั้งสิ้น 115 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ระดับช่วงชั้นที่ 1-2		ระดับช่วงชั้นที่ 3-4	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	193	29	16	16
ครู	1,908	286	550	83
ประธานกรรมการสถานศึกษา ฯ	193	29	16	16
รวม	2,294	344	582	115

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้นำภาวะผู้นำ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้นำและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัย จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสอบถาม (บุญชม ศรีสะอาด . 2545 : 40)
3. กำหนดขอบข่ายของข้อความตามกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แบบสอบถาม จำนวน 46 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
  - 5.1 นางไพจิตร ธรรมาวงษ์ วุฒิ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับ 9 โรงเรียนคูเมืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมของเนื้อหา
  - 5.2 นายมงคล ฤทธิธณ วุฒิ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม
  - 5.3 นายประกอบ พิมพ์ตะครอง วุฒิ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) ครู คศ.2 โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องของสถิติที่ใช้ในเครื่องมือ

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอีกครั้ง แล้วปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) ที่โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 55 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 และ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. กำหนดรหัสลงบนเครื่องมือ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลาในการเก็บแบบสอบถาม แบบสอบถามส่งและรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์

2. จำแนกแบบสอบถามตามลักษณะของ ตัวแปรอิสระ แล้วตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด (ล้วน สายยศ และอังสนา สายยศ, 2538 : 34) ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น 5
มาก	ให้ค่าคะแนนเป็น 4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนนเป็น 3
น้อย	ให้ค่าคะแนนเป็น 2
น้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น 1

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยลำดับ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

3.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด .2545 : 111) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
4.51 - 5.00	มีระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีระดับมาก
2.51 - 3.50	มีระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีระดับน้อยที่สุด

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ Scheffe'

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ t-test (Independent Sample)

3.5 วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดโดยการสรุปประเด็นของข้อเสนอแนะความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันและจัดกลุ่ม หาค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้ t-test (Independent Sample) และ F-test

(One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ Scheffe'

3 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

(Alpha Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY